

Sinhalit- Et sjældent mineral

Aage Jensen

Sinhalit hører til de få mineraler, der ligesom taaffeit og benitoit først er blevet erkendt som et nyt mineral i sleben tilstand. Sinhalit er et magnesium-aluminium-jern-borat $Mg(Al,Fe)BO_4$, der krystalliserer orthorombisk bipyramidisk, har hårdhed 6 1/2 og massefylde 3,48. Farven varierer fra lys gulbrun over gylden eller grønligbrun til sort afhængig af, hvor stort jernindholdet er. Sinhalit forekommer som vandslidte rullesten på Sri Lanka og er blevet slebet og solgt som brune peridot. Olivin som smykkesten kaldes peridot, og olivin og sinhalit tilhører samme krystalklasse og har samme hårdhed og massefylde. Sinhalits lysbrydning er kun lidt større en olivins.

Man troede derfor, at sinhalit var en særlig jernrig peridot, men efterhånden opstod der tvivl om, at disse brune peridoter virkelig var peridot. I 1952 konstaterede to videnskabsmænd på British Museum i London, G.F. Claringbull og M.H. Hey, at der slet ikke var silicium i mineralet. Da peridot er et magnesium-jern-silikat, kunne der så ikke være tale om peridot. Man fandt ud af, at der var tale om et helt nyt mineral, et borat og ikke et silikat. Det nye mineral fik navn efter sanskritbetegnelsen for Sri Lanka: Sinhala. Den ydre krystalform kendte man ikke dengang, da sinhalit kun var kendt som vandslidte rullesten i ædelstensgruset på Sri Lanka. Senere er krystaller af sinhalit fundet i Mogokdistriktet i Burma. Der er ikke meget sinhalit i handelen, og når der er, aftages det hurtigt af interesserede samlere. British Museum i London har en sinhalit på 74,8 carat, og Smithsonian Institution i Washington har én på 110 carat.

Udover at ligne peridot, ligner sinhalit også i høj grad chrysoberyl og zirkon. Sinhalit har da også været solgt som både chrysoberyl og zirkon, indtil man blev klogere.